

Sygn. akt II CSK 620/18

POSTANOWIENIE

Dnia 6 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z powództwa E. K.
przeciwko (...) Spółdzielni Mieszkaniowej "P." w K.
o ustalenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 6 czerwca 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 29 marca 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) nie obciąża powódki kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 września 2017 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił powództwo E. K. skierowane przeciwko (...) Spółdzielni Mieszkaniowej „P.” w K. o ustalenie, że przysługuje jej spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego położonego w K. przy ul. W. Wyrokiem z dnia 29 marca 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) zmienił wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 26 września 2017 r. tylko w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach sądowych, oddalając apelację powódki w pozostałej części.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez powódkę. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazała, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne w postaci konieczności odpowiedzi na pytanie: czy wynikający z art. 84 w zw. z art. 88 § 1 k.c. skutek w postaci

nieważności czynności prawnej dokonanej pod wpływem błędu odnosi skutek do wszystkich skutków prawnych wywołanych czynnością prawną. Zdaniem powódki zachodzi również oczywista zasadność skargi z uwagi na rażące naruszenie przez Sąd Apelacyjny przepisów, wskazanych w zarzutach skargi kasacyjnej (art. 84 w zw. z art. 88 § 1 k.c.).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, iż wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa. Zagadnienie ma cechować się istotnością, czyli być doniosłe z uwagi na rangę zawierającego się w nim problemu prawnego oraz jego znaczenie wykraczające poza potrzeby rozstrzygnięcia sprawy, w której wniesiono skargę. Nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej

szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 23 listopada 2010 r., II CSK 344/10, nie publ., z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, nie publ., z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, nie publ., i z dnia 30 kwietnia 2015 r., V CSK 598/14, nie publ.). Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy w danej kwestii wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 lipca 2015 r., I CSK 976/14, nie publ.).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia tych wymagań. Skarżąca nie przedstawiła jakichkolwiek kontrowersji lub rozbieżnych ocen prawnych, jakie wywołuje postawione przez nią pytanie, nie wykazała również jego poważnego i uniwersalnego charakteru ani konieczności zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy. W zasadzie ograniczyła się do sformułowania pytania, nie przeprowadzając żadnego wyводу prawnego dla wykazania, że jej wątpliwości stanowią istotne zagadnienie prawne wymagające zaangażowania Sądu Najwyższego. W lakonicznym uzasadnieniu wniosku nie przedstawiono argumentów wskazujących na konieczność wypracowania reguł dotychczas nieomówionych w orzecznictwie i doktrynie. W istocie skarżąca nie sformułowała wątpliwości na tle konkretnych przepisów, a zakwestionowała zastosowanie art. 84 w zw. z art. 88 § 1 k.c. w okolicznościach sprawy.

Ponadto zagadnienie dotyczące skutków czynności prawnej dokonanej pod wpływem błędu było wielokrotnie przedmiotem wyjaśnień Sądu Najwyższego (por. m.in. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 1967 r., III CZP 7/67, OSNCP, 1967, nr 10, poz. 171, orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 29 września 1948 r., Wa.C. 157/48, OSN 1949, nr 3-4, str. 324, wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 1981 r., OSNCP 1981, nr 11, poz. 222, z dnia 24 czerwca 1983 r., IV CR 194/83, OSPiKA 1984, nr 7-8, poz. 149, z dnia 9 października 1984 r., I CR 257/84, nie publ., z dnia 24 września 1998 r., III CKN 611/97, Pal. 1999, nr 3-4, str. 207, z dnia 19 listopada 2003 r., V CK 477/02, nie publ., i z dnia 13 stycznia

2010 r., II CSK 239/09, nie publ. oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 września 1973 r., II PZ 36/73, nie publ.). Nie zachodzi zatem potrzeba kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym przedmiocie.

Niezależnie od tego, sformułowane przez skarżącą wątpliwości na tle art. 84 w zw. z art. 88 § 1 k.c. nie mają znaczenia w sprawie, skoro w istocie dotyczą dokonanej przez Sądy obu instancji wykładni złożonego przez skarżącą oświadczenia woli w przedmiocie uchylenia się od skutków złożonego oświadczenia woli, które należy tłumaczyć zgodnie z wymogami art. 65 § 1 k.c. a w skardze nie podniesiono zarzutu naruszenia tego przepisu. Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym jest związany podstawami skargi i nie może wykraczać poza te granice (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance wymienionej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie*, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności orzeczenia z zasadniczymi i nie podlegającymi różnej wykładni przepisami albo jego wydania w wyniku oczywiście błędnej, widocznej bez głębszej analizy prawniczej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa. Natomiast skarżący przedstawiając, jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie skargi kasacyjnej „oczywiste naruszenie prawa” powinien wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia (por. m. in.: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100 i z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Skonfrontowanie zaskarżonego orzeczenia z uzasadnieniem wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala na stwierdzenie, by spełniona została przesłanka oczywistej zasadności skargi, o której mowa wyżej.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania zostało ograniczone do konstatacji, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona z uwagi na podniesione w jej podstawie zarzuty. Skarżąca nie uwzględniła, że skarga kasacyjna winna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu elementów kreatywnych skargi. Skarżąca winna była podać argumenty wykazujące, iż

rzeczywiście skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona i w czym – w jej ocenie – wyraża się ta „oczywistość”, a czego nie uczyniła. Z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika, że skarżąca oczekuje w istocie od Sądu Najwyższego oceny podstawy skargi w ramach instytucji „przedsądu”, a co jest niedopuszczalne. Nie jest natomiast rolą Sądu Najwyższego poszukiwanie za skarżącą argumentów przemawiających za przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Ponadto, Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym jest związany podstawą faktyczną zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 i 398³ § 3 k.p.c.), w skardze nie zgłoszono żadnych zarzutów w ramach drugiej podstawy kasacyjnej, a z motywów zaskarżonego orzeczenia wynika, że powódka nie wykazała, by wzruszyła czynność zrzeczenia się prawa do spornego lokalu. W szczególności w rocznym terminie złożyła jedynie oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia o rezygnacji z członkostwa w spółdzielni. Nie złożyła natomiast w terminie oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych złożonego oświadczenia woli w zakresie rezygnacji z prawa do lokalu przy ul. W., dążąc do ustanowienia na jej rzecz spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu przy ul. W., uzyskanego w wyniku zamiany.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

Uwzględniając okoliczności sprawy oraz trudną sytuację majątkową i życiową skarżącej, w oparciu o zasadę słuszności, Sąd Najwyższy nie obciążył powódki kosztami postępowania kasacyjnego (art. 102 w zw. z art. 398²¹ w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.).

aj